

RAPOR

DESTEK EĞİTİM ODALARI

GÖREV YAPAN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ

İÇİNDEKİLER

Giriş	3
Yöntem	4
Evren ve Örneklem	4
Veri Toplama Aracı	6
Verilerin Analizi	6
Bulgular	6
Sonuçlar	11
Kaynakça	12

Bu rapor Erdemli İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü öncülüğünde, Yenilikçi Girişim Derneği (YEGİD), İnovatif ve Girişimci Toplum Derneği (İNOGİT) ve Erdemli Rehberlik ve Araştırma Merkezi işbirliğiyle hazırlanmıştır.

1. GİRİŞ

“Destek Eğitim Odası” okul ve kurumlarda, özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin, özel eğitim ihtiyacı olmayan öğrencilerle birlikte aldığı eğitimin desteklenmesi amacıyla faaliyet göstermektedir. Destek eğitim odaları, özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin, eğitim hizmetlerinden en üst düzeyde yararlanabilmeleri için özel araç-gereçlerle eğitim materyalleri sağlanarak oluşturulmuş eğitim ortamlarıdır (Özel Eğitim ve Rehberlik Hizmetleri Genel Müdürlüğü [ÖRGM], 2019). Destek eğitim odalarında yürütülen eğitim faaliyetleri, bireyin ihtiyaçları doğrultusunda, bireye özel olarak hazırlanan Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) ile planlanır. Öğretmenler, bu plan doğrultusunda eğitim öğretim faaliyetlerini yürütmek için yine bireye özgü etkinlikler tasarlar ve uygularlar.

Destek eğitim odaları, il ya da ilçe özel eğitim hizmetleri kurulunun önerisiyle il ya da ilçe milli eğitim müdürlükleri tarafından açılmaktadır. Destek eğitim odalarında eğitim hizmetlerinin planlanması okul yönetimince yapılırken, bir okulda birden fazla destek eğitim odası açılabilir. Destek eğitim odalarında eğitim alacak öğrenciler ile destek eğitimi alacakları dersler, Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) geliştirme biriminin önerileri doğrultusunda rehberlik ve danışma hizmetleri yürütme komisyonunca belirlenmektedir (ÖRGM, 2019). Destek eğitim odaları özel eğitim ihtiyacı olan bireylerin okuldaki diğer bireylerle aldıkları eğitimlerini destekler. Özel eğitim ihtiyacı olan öğrencileri ayırtmadan bütünleştirici bir anlayışla toplum içinde yer almalarına imkan sağlar.

Destek eğitim odaları ile ilgili alanyazın, destek eğitim odalarında eğitim alan öğrencilerin sosyal ve eğitsel anlamda geliştiklerini ancak destek eğitim odalarının çocukların ihtiyacını karşılayacak yapıda olmadıklarını, öğretmenlerin %55'inin destek eğitim odaları konusunda yetersiz olduklarını düşündüklerini belirtmektedir (Filik,2019). Öğretmenler, destek eğitim odalarının fiziki koşullarının iyileştirilmesi (Pesen, 2019; Talas, Kaya, Yıldırım, Yazıcı, Nural, Çelebi, Keskin, Söylemez ve Nugay, 2016), materyal ve donanım açısından daha donanımlı hale getirilmesi gerektiğini (Pesen, 2019; Talas vd, 2016), destek eğitim odalarında görev yapan öğretmenlerin alana uzak kişiler olduğunu, öğretmenlere verilen eğitimlerin yetersiz ve süreksiz olduğunu (Talas vd, 2016) belirtmektedirler. Araştırmacılar, elde ettikleri bulgular doğrultusunda, destek eğitim odalarına yönelik kılavuz kitaplar geliştirilmesini (Pesen, 2019), destek eğitim odalarına materyal desteğinin sağlanmasını, öğretmenlerin kendi materyallerini geliştirebilmeleri noktasında eğitilmesini, öğretmenlerin sürekli eğitimden geçirilmesini (Talas vd, 2016) önermektedirler.

Erdemli İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı eğitim öğretim faaliyeti yürüten her türden 127 kurum bulunmaktadır. Bu kurumların 75 tanesinde destek eğitim odası bulunmakta ve 398 özel eğitim ihtiyacı olan öğrenci bu odalarda destek eğitimi almaktadır. Mersin İl Millî Eğitim Müdürlüğü tarafından, Mersin genelinde, destek eğitim odaları özelinde yapılan anket verilerine ve özel eğitim çalıştay raporuna (Mersin İl Millî Eğitim Müdürlüğü [MERSİN MEM], 2017) göre amaca uygun destek eğitim odası oluşturmakta sıkıntı yaşandığı, materyal eksikliğinin bulunduğu, Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) hazırlamada ve örnek Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) bulmada sıkıntı yaşandığı,

öğretmenlerin bilgi eksikliğinden destek eğitim odalarında görev almak istemeyişi, öğretmenlere özel eğitim ve Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) hazırlama üzerine mesleki gelişim çalışmaları yapılması gerekliliği, öğretmenlerce öne çıkarılan sorunlardır.

Eğitim ortamlarında, özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin kaynaştırılması ve destek eğitim odaları ile desteklenmesi, destek eğitim odalarının amaca hizmet edecek şekilde geliştirilmesi ve öğretmenlerin özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler ve destek eğitim odalarıyla ilgili mesleki gelişimlerinin sağlanması önemlidir.

Bu rapor, destek eğitim odalarında görev alan öğretmenlerin, destek eğitim odaları ile ilgili görüşlerini almak amacıyla hazırlanmıştır. Rapor, Erdemli İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü öncülüğünde, Yenilikçi Girişim Derneği, İnovatif ve Girişimci Toplum Derneği ve Erdemli Rehberlik Araştırma Merkezi işbirliğiyle oluşturulmuştur. Raporda, Erdemli İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü veya bu alanda çalışma yapacak farklı kurum ve kuruluşların özel eğitim alanında yapacağı çalışmalar için bulgular yer almaktadır.

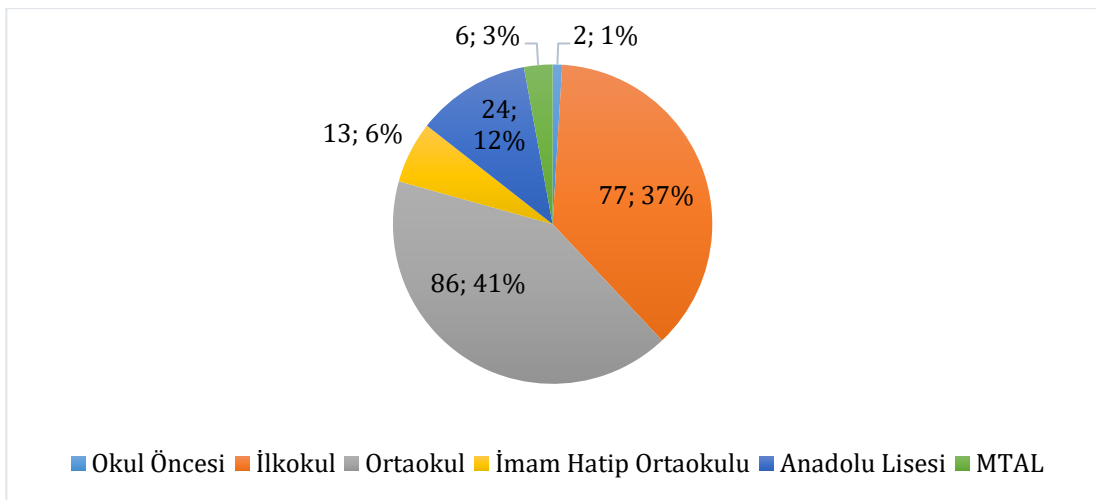
2. YÖNTEM

Çalışmada tarama modellerinden genel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 1995).

2.1. Evren ve Örneklem

Çalışmanın evrenini Erdemli İlçe Millî Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı 127 kurumda çalışan farklı branşlardan 2012 öğretmen oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini ise bu öğretmenlerden veri toplama aracını doldurmayı gönüllü olarak kabul eden farklı branşlardan 208 öğretmendir.

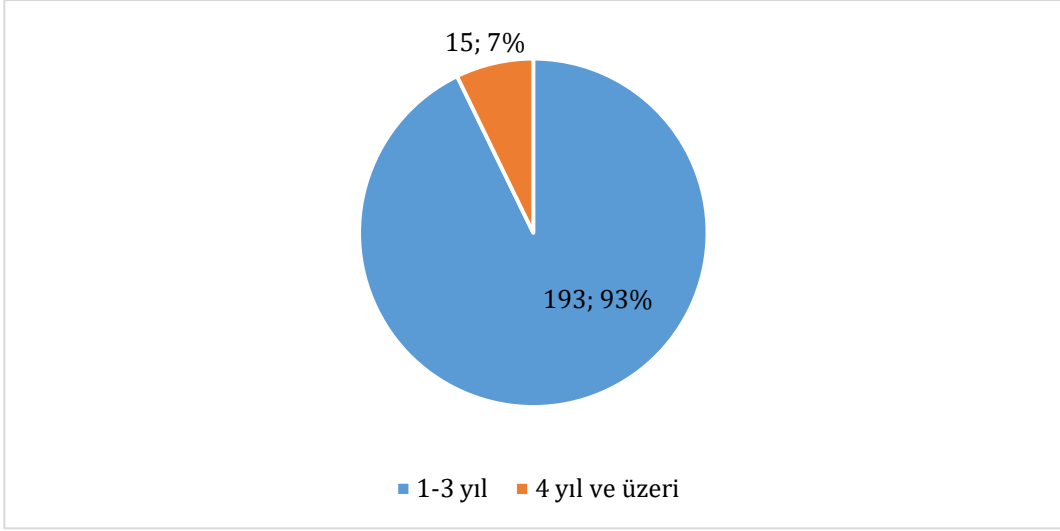
Katılımcıların görev yaptıkları okul türlerine göre dağılımı Şekil 1'de yer almaktadır.

Şekil 1. Katılımcıların görev yaptıkları okul türleri

Şekil 1'e göre katılımcıların büyük çoğunluğunun ortaokul (%41) ve ilkokul (%37) öğretmenleri olduğu görülmektedir.

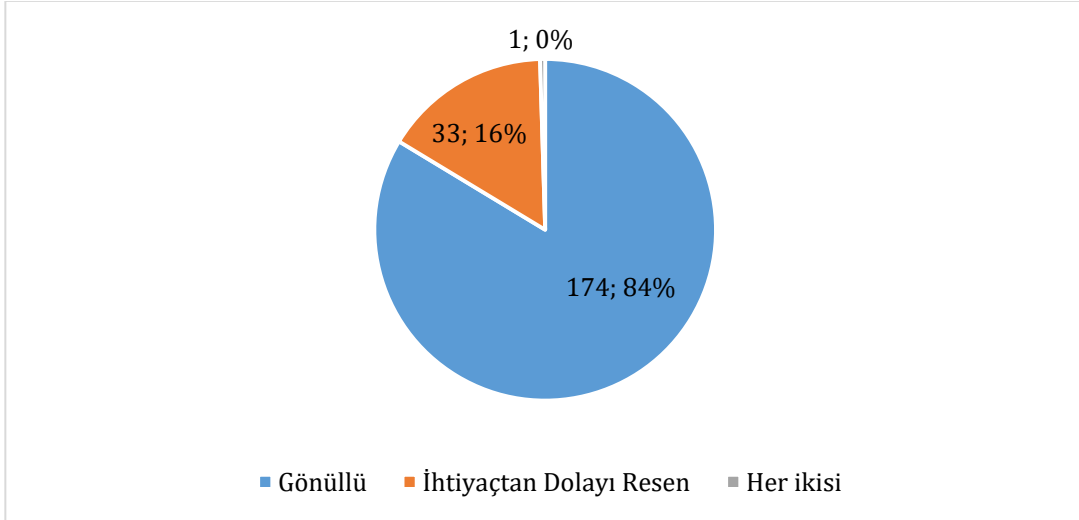
Katılımcıların destek eğitim odalarında görev alma süreleri Şekil 2'de yer almaktadır.

Şekil 2. Katılımcıların destek eğitim odalarında görev alma süreleri

Şekil 2'ye göre katılımcıların %93'ü destek eğitim odalarında 1-3 yıl arasında görev alırken, %7'si 4 yıl ve üzerinde destek eğitim odalarında görev almaktadır.

Katılımcıların destek eğitim odalarında görev alma yöntemlerini Şekil 3'de yer almaktadır.

Şekil 3. Katılımcıların destek eğitim odalarında görev alma yöntemleri

Şekil 3'e göre katılımcıların büyük çoğunluğu (%84) destek eğitim odalarında gönüllü olarak görev almaktadır. Resen görev alanların oranı %16'dır. Bu durum öğretmenlerin destek eğitim odalarında görev alma noktasında istekli olduklarını ve özel eğitim ihtiyacı olan öğrenciler için sorumluluk hissettiklerinin göstergesidir şeklinde yorumlanabilir.

2.2. Veri Toplama Aracı

Verilerin toplanması amacıyla alanyazından yola çıkarak 12 maddeden oluşan bir anket geliştirilmiştir. Anket, kişisel bilgiler ve destek eğitim odalarına yönelik sorulardan oluşmaktadır.

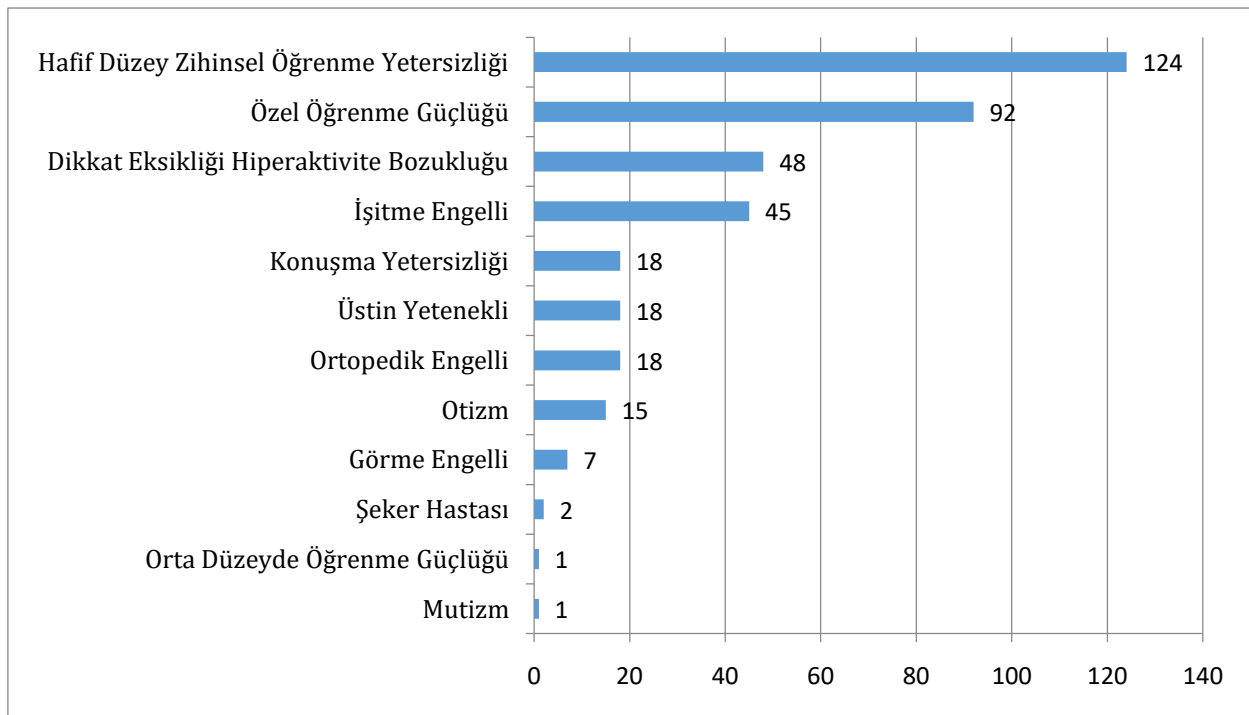
2.3. Verilerin Analizi

Anketlerden elde edilen veriler, frekans tabloları ile grafiklere dönüştürülmüştür.

3. BULGULAR

Araştırmada, katılımcılara destek eğitim odalarına yönelik sorulan sorulardan elde edilen bulgular şu şekildedir:

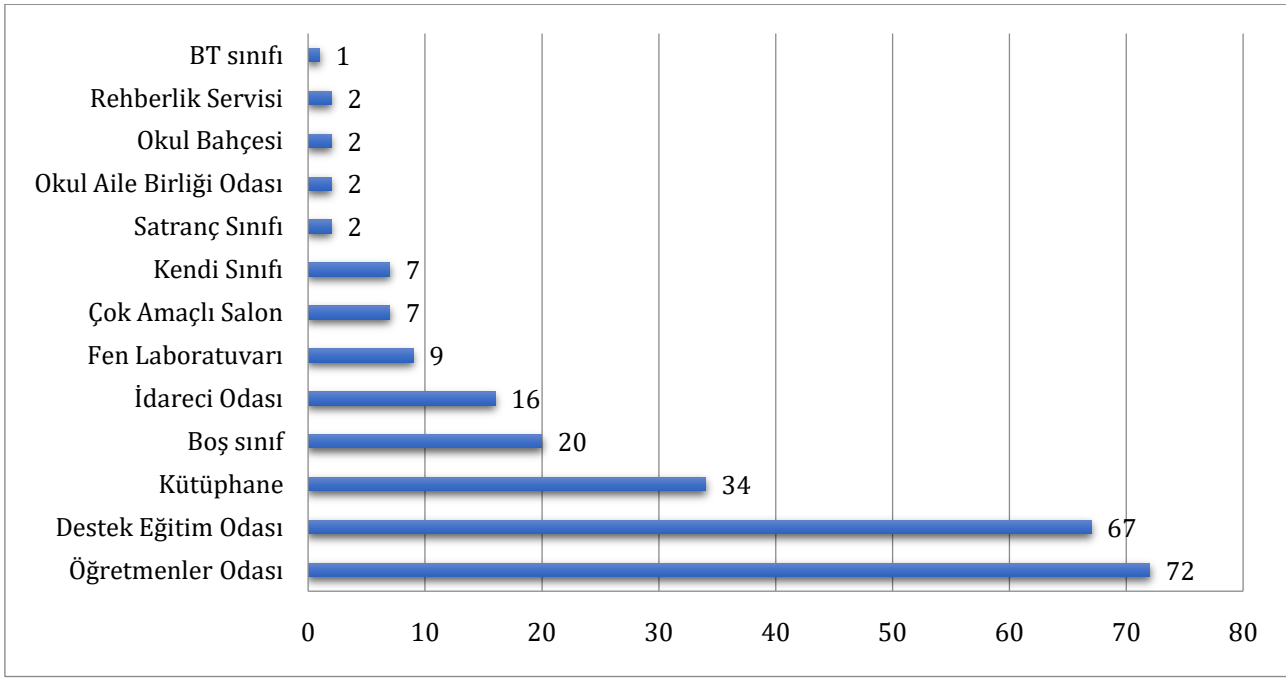
Katılımcılara, çalıştıkları kurumda destek eğitim odalarında eğitim öğretim faaliyetlerine devam eden öğrencilerin hangi özel eğitim ihtiyacından kaynaklı destek eğitim odalarına devam ettiği soruldu. Bu soruya yönelik alınan cevaplar Şekil 4’de yer almaktadır.

Şekil 4. Destek eğitim odalarına devam eden öğrencilerin özel eğitim alanları

Destek eğitim odalarına devam öğrencilerin başında hafif düzeyde zihinsel öğrenme yetersizliği (%59,61), özel öğrenme güçlüğü (%44,23), dikkat eksikliği hiperaktivite bozukluğu (%23,07) ve işitme engelli (%21,63) olan öğrenciler yer almaktadır. Şekil 4 incelendiğinde farklı alanlarda özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin okullarda eğitim öğretim faaliyetlerine katıldığı görülmektedir.

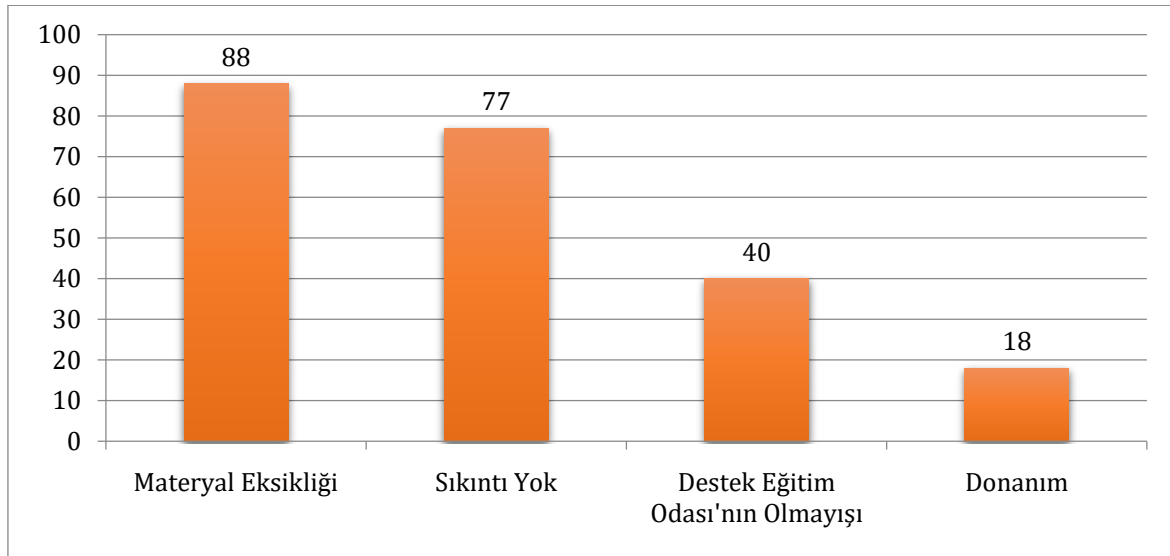
Katılımcılara kurumlarında destek eğitim odası olarak hangi mekanların kullanıldığı soruldu. Bu soruya yönelik cevaplar Şekil 5’te yer almaktadır.

Şekil 5. Destek eğitim odası olarak kullanılan mekanlar

Şekil 5'e göre destek eğitim odası olarak en fazla kullanılan mekan öğretmenler odasıdır (%34,61). En çok kullanılan bir diğer mekan ise destek eğitim odalarıdır (%32,21). Bunlar dışında okullarda yer alan bir çok farklı mekanın destek eğitim odası olarak kullanıldığı görülmektedir.

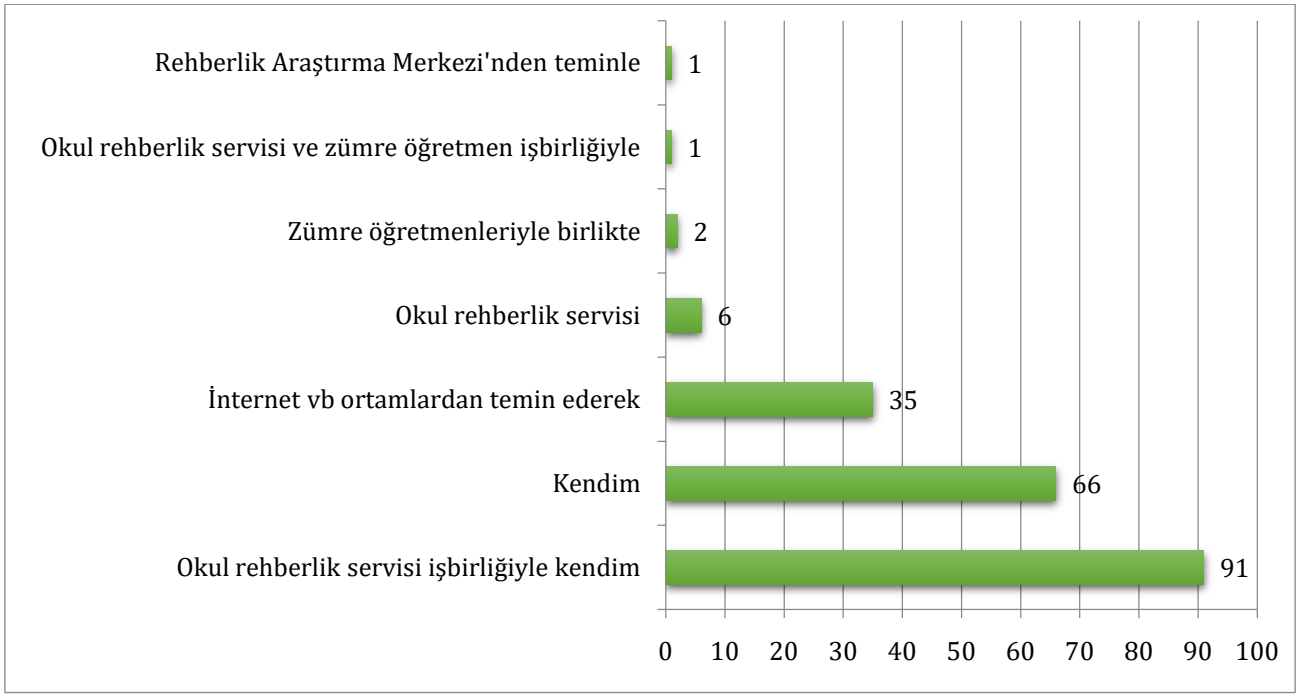
Katılımcılara destek eğitimi ile ilgili yaşadıkları fiziki sıkıntılar soruldu. Bu soruya yönelik cevaplar Şekil 6'da yer almaktadır.

Şekil 6. Destek eğitimi ile ilgili yaşanan fiziki sıkıntılar

Katılımcılar yaşanan fiziki sıkıntılarının en büyüğünün materyal eksikliği olduğunu belirtmişlerdir (%42,30). Fiziki anlamda sıkıntı yaşamayan katılımcı oranı ise %37,01'dir. Destek eğitim odasının olmayışı (%19,23) ve donanım eksikliği (%8,65) katılımcılar tarafından belirtilen diğer sıkıntılardır.

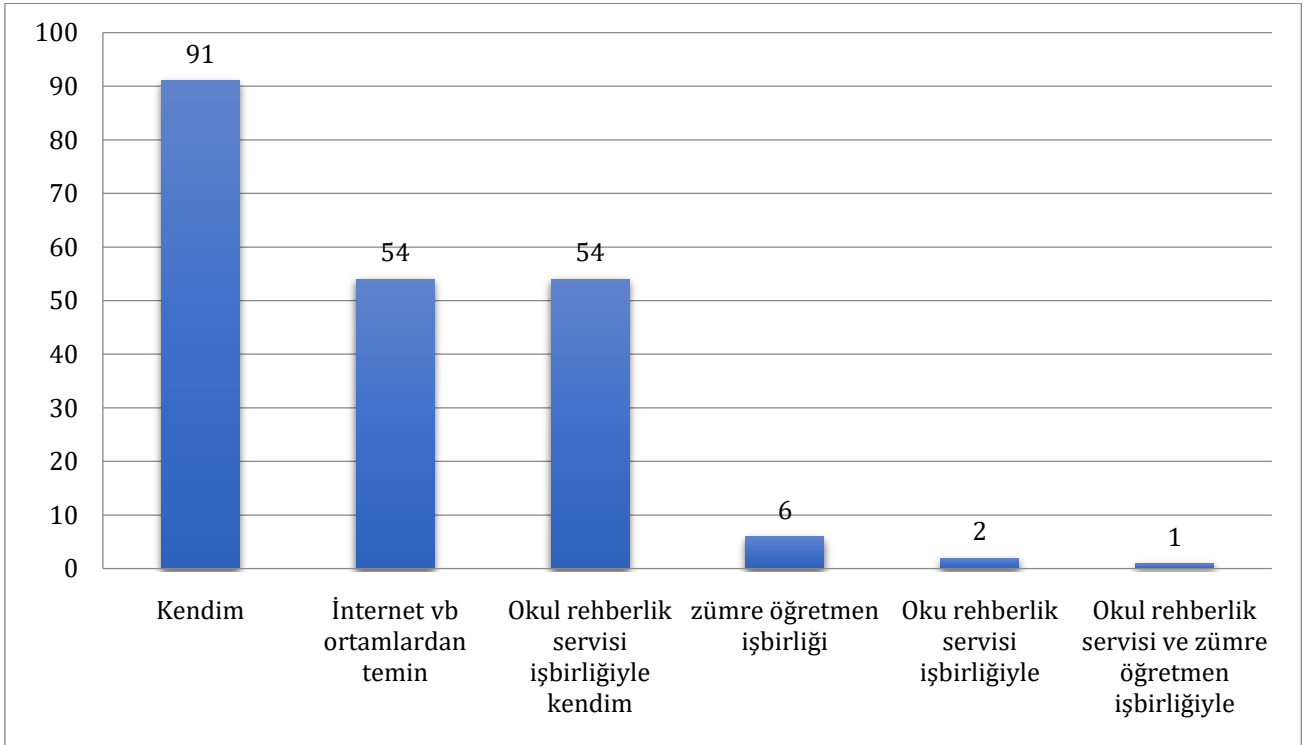
Katılımcılara destek eğitim odalarında kullandıkları bireyselleştirilmiş eğitim programlarını nasıl hazırladıkları veya temin ettikleri soruldu. Verilen cevaplar Şekil 7'de yer almaktadır.

Şekil 7. Katılımcıların bireyselleştirilmiş eğitim programlarını ne şekilde temin ettikleri

Katılımcılar, bireyselleştirilmiş eğitim programlarını, çoğunlukla okul rehberlik servisi işbirliğiyle kendileri (%43,75), kendileri (%31,73), internet vb ortamlardan temin ederek (%16,82) hazırladıklarını belirtmişlerdir.

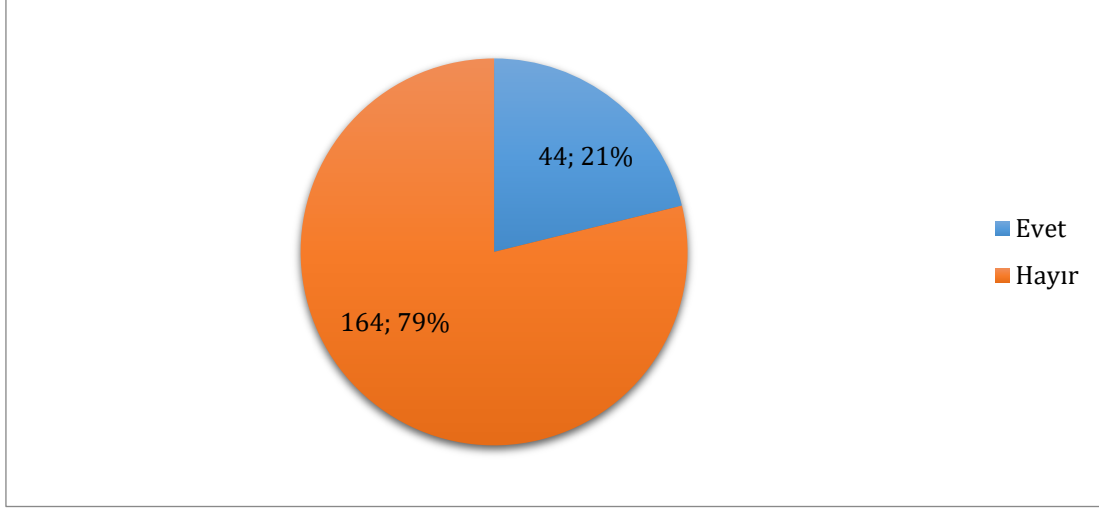
Katılımcılara destek eğitim odalarında kullandıkları etkinlikleri ne şekilde hazırladıkları soruldu. Verilen cevaplar Şekil 8'de yer almaktadır.

Şekil 8. Katılımcıların etkinlikleri hazırlama yöntemleri

Katılımcılar, destek eğitim odalarında kullandıkları etkinlikleri, çoğunlukla kendileri (%43,75), internet vb ortamlardan temin ederek (%25,96), okul rehberlik servisi işbirliğiyle kendileri (%25,96), hazırladıklarını belirtmişlerdir.

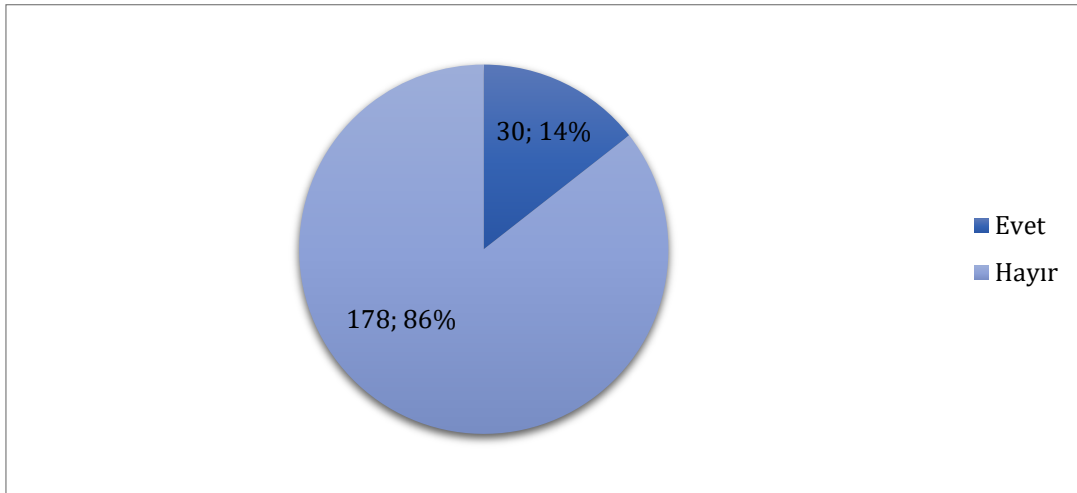
Katılımcılara Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) hazırlamaya yönelik bir eğitim alıp almadıkları soruldu. Verilen cevaplar Şekil 9'da yer almaktadır.

Şekil 9. Katılımcıların BEP hazırlamaya yönelik eğitim alma durumları

Şekil 9'a göre katılımcıların %79'u Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı hazırlamaya yönelik herhangi bir eğitim almamıştır. Eğitim alanların oranı %21'dir.

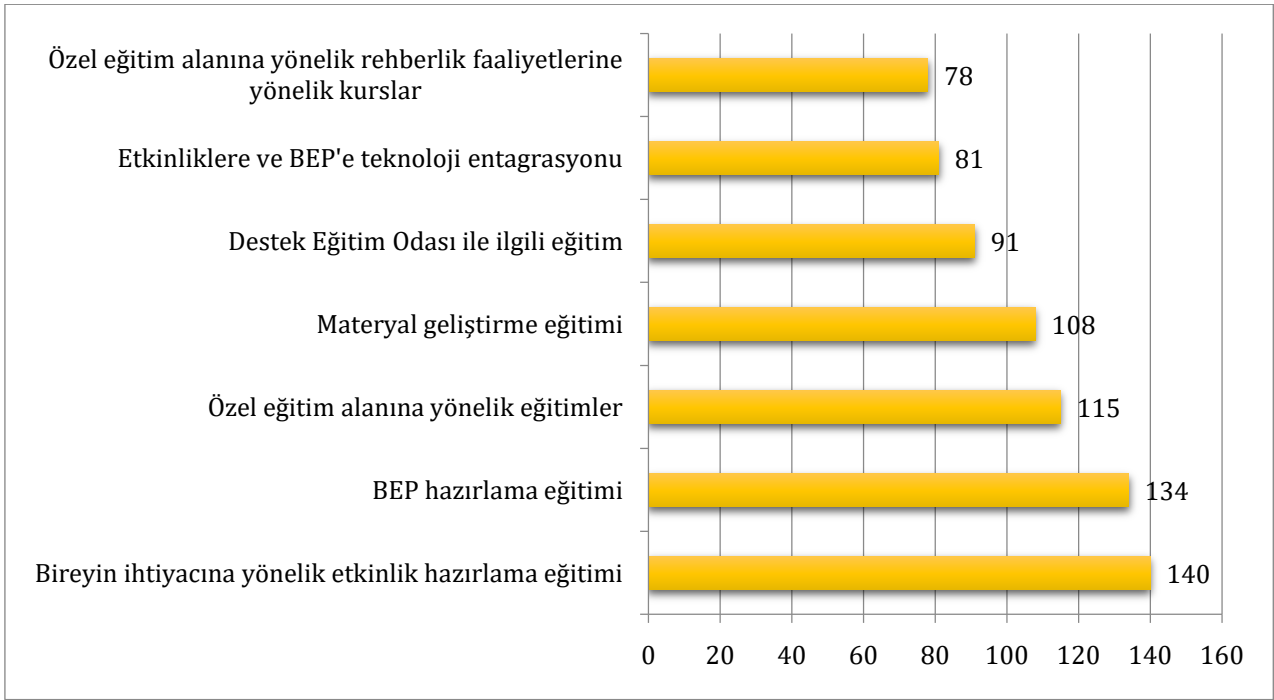
Katılımcılara destek eğitim odalarında kullanılmak üzere etkinlik hazırlamaya yönelik bir eğitim alıp almadıkları soruldu. Verilen cevaplar Şekil 10'da yer almaktadır.

Şekil 10. Katılımcıların etkinlik geliştirme eğitimi alma durumları

Katılımcıların destek eğitim odalarında kullanılmak üzere etkinlik geliştirme üzerine eğitim alanların oranı %14, eğitim almayanların oranı ise %86'dır.

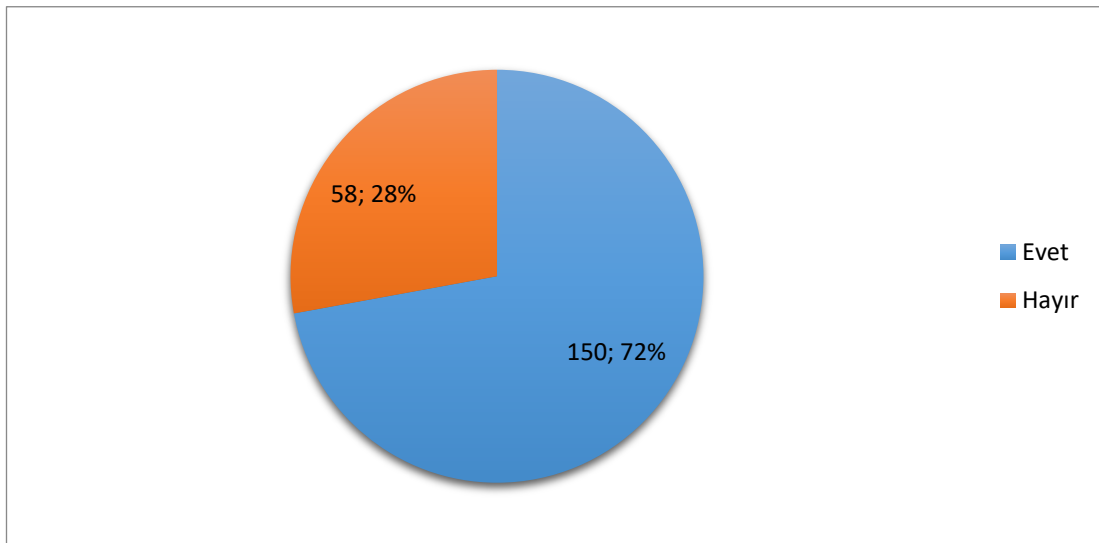
Katılımcılara destek eğitim odalarında eğitim veren öğretmenlerin hangi eğitimleri almaları gerektiği soruldu. Verilen cevaplar Şekil 11'de yer almaktadır.

Şekil 11. Eğitim alınması gereken alanlarla ilgili katılımcı görüşleri

Şekil 11'e göre katılımcıların %67,30'u bireyin ihtiyacına yönelik etkinlik geliştirme eğitiminin, %64,42'si bireyselleştirilmiş eğitim programı hazırlama eğitiminin, %55,28'i özel eğitim alanına yönelik eğitimin, %51,92'si materyal geliştirme eğitiminin, %43,75'i destek eğitim odaları ile ilgili eğitimin, %38,94'ü etkinlikler ve bireyselleştirilmiş eğitim programlarına teknoloji entegrasyonuna yönelik eğitimin ve %37,50'si özel eğitim alanına yönelik rehberlik eğitimin destek eğitim odalarında görev alan öğretmenlere verilmesi gerektiğini belirtmişlerdir.

Katılımcılara, Erdemli'de gerçekleştirilecek destek eğitim odalarına yönelik bireyselleştirilmiş eğitim programı ve etkinlik geliştirme ile ilgili bir eğitime katılmak isteyip istemedikleri soruldu. Verilen cevaplar Şekil 12'de yer almaktadır.

Şekil 12. Katılımcıların BEP ve etkinlik geliştirme eğitimlerine katılma yönündeki görüşleri

Katılımcıların %72'si bireyselleştirilmiş eğitim programı ve etkinlik geliştirme üzerine düzenlenecek bir eğitime katılmak istediklerini belirtmişlerdir. %28'i ise böyle bir eğitime katılma noktasında istekli değildir.

4. SONUÇ

Erdemli'deki kurumlarda bulunan destek eğitim odalarında öğrenim gören özel eğitim ihtiyacı olan öğrencilerin özel eğitim alanlarının çeşitlilik gösterdiği görülmektedir. Bu durum destek eğitim odalarında görev yapan öğretmenlerin özel eğitimin birçok alanıyla ilgili belli bir düzeyde bilgi sahibi olmalarını gerektirmektedir.

Kurumlarda destek eğitim odası olarak kullanılan farklı mekanlar göze çarpmaktadır. Bazı kurumların bağımsız destek eğitim odalarının bulunması sevindirici bir durumdur. Ancak bulgular incelendiğinde destek eğitim odası olarak en çok kullanılan mekanın öğretmenler odası olduğu göze çarpmaktadır. Bunun dışında farklı mekanların destek eğitim odası olarak kullanıldığı göze çarptığı görülmektedir. Elbette bu durum okulların fiziki olarak kapasitelerinin yetersiz kalması ile ilişkilidir. Mekandan ziyade destek eğitim odasında verilen eğitimin niteliği daha önemlidir. Zaten mevzuat da okullarda uygun mekanların destek eğitim odası olarak kullanılabilmesine olanak tanımaktadır.

Destek eğitim odalarını kullanan öğretmenlerin fiziki anlamda yaşadıkları sıkıntıların başında materyal eksikliği gelmektedir. Bu noktada öğretmenlerin hazır materyallerden ziyade bireye uygun etkinlik ve materyal geliştirme üzerine sıkıntılar yaşadığı söylenebilir. Bu durum öğretmenlerin bu konularda mesleki gelişimlere katılmalarının gerekliliğini ortaya koymaktadır. Sıkıntı yaşamayan öğretmenlerin sayısı da azımsanmayacak düzeydedir.

Katılımcıların geneli bireyselleştirilmiş eğitim programlarını ve etkinliklerini okul rehberlik servisi işbirliğiyle hazırladıklarını, kendilerinin hazırladıklarını veya internet vb temin ederek kullandıklarını belirtmişlerdir. Bu noktada genel olarak öğretmenlerin bireyselleştirilmiş eğitim programı ve etkinlik hazırlama noktasında desteğe ihtiyaçlarının olduğunu göstermektedir. Zaten katılımcıların büyük çoğunluğu öğretmenlerin bireyselleştirilmiş eğitim programı ve etkinlik hazırlama ile ilgili herhangi bir eğitim almadıklarını belirtmişlerdir.

Katılımcılar destek eğitim odalarından görev alan öğretmenlerin belli eğitimlere tabi tutulması gerektiği noktasında hemfikirdirler. Katılımcılar bireyin ihtiyacına yönelik etkinlik geliştirme, bireyselleştirilmiş eğitim programı hazırlama, özel eğitim ve özel eğitime dair rehberlik, materyal geliştirme eğitimi gibi eğitimlerin destek eğitim odalarında görev alan öğretmenlerce alınması gereken eğitimler olarak görmektedirler. Öğretmenlerin büyük bir çoğunluğu bu konularda düzenlenecek eğitimlere katılacaklarını belirtmişlerdir.

KAYNAKÇA

Filik, R. (2019). *Sınıf öğretmenlerinin destek eğitim odaları hakkındaki görüşlerinin belirlenmesi*. Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Sınıf Eğitimi Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi. Konya.

Karasar, N. (1995). *Bilimsel araştırma yöntemi. Kavramlar, ilkeler ve teknikler*. Ankara: Sim Matbaası.

MERSİN MEM. (2017). Özel Eğitim Çalıştay Raporu. http://mersinarge.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_06/21085318_oYzel_egYitim_klavuzu.pdf. Erişim tarihi: 17 Temmuz 2020.

ÖRGM (2019). https://orgm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2016_08/03045051_destek_egitim_odasi_kilavuz.pdf. Erişim tarihi: 10 Temmuz 2020.

Pesen, H. (2019). *Destek eğitim odası uygulamalarına ilişkin öğretmen görüşlerinin incelenmesi*. Siirt Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi. Siirt.

Talas, S., Kaya, F., Yıldırım, N., Yazıcı, L., Nural, H., Çelebi, İ., Keskin, Ş., Söylemez, T., Nugay, E. (2016). Destek eğitim odaları ve öğretmenler üzerine betimsel bir çalışma: Tokat ili örneği. *Journal of European Education*, 6(3), 31-52.

